

U C H W A Ł A
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
z dnia 3 czerwca 2004 r.
w sprawie ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 14 maja 2004 r. ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty, odrzuca tę ustawę.

WICEMARSZAŁEK SENATU

Jolanta DANIELAK

UZASADNIENIE

Uchwalona przez Sejm w dniu 14 maja 2004 r. ustawa o zmianie ustawy o systemie oświaty była przedmiotem wnikliwego rozpatrzenia zarówno przez Senat, jak również komisje senackie – Komisję Nauki, Edukacji i Sportu, Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Komisję Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej. Senat podjął uchwałę o odrzuceniu tej ustawy mając na względzie negatywną ocenę poszczególnych postanowień oraz skutków jej wejścia w życie.

Istotą ustawy jest z jednej strony ustanowienie podstaw prawnych zakładania i prowadzenia publicznych szkół rolniczych i placówek rolniczych o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym oraz publicznych szkół leśnych odpowiednio przez ministra właściwego do spraw rolnictwa i ministra właściwego do spraw środowiska, z drugiej zaś – umożliwienie przejmowania do dnia 31 grudnia 2005 r. przez tych ministrów, w drodze porozumienia, prowadzenia szkół rolniczych oraz szkół leśnych, które zostały przejęte z dniem 1 stycznia 1999 r. przez samorząd powiatowy. Zdaniem Senatu regulacja ta budzi zastrzeżenia z punktu widzenia obowiązującego systemu oświaty i systemu samorządu terytorialnego.

Zgodnie z art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1548 ze zm.) zadania i kompetencje w zakresie problematyki kształcenia, nauczania i wychowania dzieci i młodzieży przysługują – co do zasady – ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania. Regulacja ta ma na celu przede wszystkim zapewnienie spójności w zakresie realizacji polityki Rady Ministrów w tym obszarze. Należy przy tym podkreślić, iż z mocy ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz. U. z 2003 r. Nr 24, poz. 199 ze zm.) na ministrze tym ciąży obowiązek uzgodnienia projektu dokumentu rządowego, w tym projektu aktu normatywnego, z każdym członkiem Rady Ministrów. Uszczegółowienie trybu realizacji tego obowiązku nastąpiło w uchwale nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. Nr 13, poz. 221 ze zm.). W tym kontekście Senat negatywnie ocenił te przepisy ustawy, których skutkiem wejścia w życie byłoby ukształtowanie się stanu prawnego, zgodnie z którym odpowiednio minister właściwy do spraw rolnictwa i minister właściwy do spraw środowiska współuczestniczyliby – w odniesieniu do wszystkich typów szkół – w wydawaniu rozporządzeń ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania dotyczących ramowych planów nauczania, podstaw programowych kształcenia w poszczególnych zawodach, a także warunków i trybu zalecania do użytku szkolnego środków dydaktycznych.

Senat uznał za niecelowe uregulowanie, dające możliwość zakładania i prowadzenia publicznych szkół rolniczych i placówek rolniczych o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym oraz publicznych szkół leśnych odpowiednio przez ministra właściwego do spraw rolnictwa i ministra właściwego do spraw środowiska, a także przejmowania do dnia 31 grudnia 2005 r. przez tych ministrów, w drodze porozumienia, prowadzenia szkół rolniczych oraz szkół leśnych, które zostały przejęte z dniem 1 stycznia 1999 r. przez samorząd powiatowy. Unormowanie takie jest sprzeczne z modelem nowoczesnego, zdecentralizowanego systemu oświaty oraz nie uwzględnia negatywnych opinii środowisk samorządowych. Będzie ono zarazem generować dodatkowe koszty, zważywszy w szczególności na konieczność utworzenia odpowiednich komórek organizacyjnych w strukturach Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Ministerstwa Środowiska, których zakres działania obejmowałby problematykę oświatową. Zdaniem Senatu, brak jest podstaw do twierdzenia, że scentralizowany system oświaty rolniczej i leśnej zapewni tym szkołom korzystniejsze od obecnych warunki finansowe i organizacyjne. W toku senackiego postępowania legislacyjnego zwracano ponadto uwagę, iż wejście w życie ustawy mogłoby dać asumpt do postulatów prawnego i organizacyjnego wyodrębnienia się na podobnych zasadach innych typów szkół publicznych, co byłoby swoistym początkiem dekompozycji obowiązującego systemu edukacji.

Reasumując, Senat uważa, że ustawa przyjmuje rozwiązania sprzeczne z obowiązującym systemem oświaty i systemem samorządu terytorialnego, stanowiąc zaprzeczenie zasady subsydiarności. W tym stanie rzeczy Senat odrzucił ustawę.